C/2024/6748

26.11.2024.

P9_TA(2024)0122

Kritiskā situāciju Kubā

Eiropas Parlamenta 2024. gada 29. februāra rezolūcija par kritisko situāciju Kubā (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kubu, jo īpaši 2023. gada 12. jūlija rezolūciju par stāvokli saistībā ar ES un Kubas Politisko dialogu un sadarbības nolīgumu (*PDCA*), ņemot vērā Augstā pārstāvja neseno vizīti salā ([1]),

— ņemot vērā Politiskā dialoga un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Kubas Republiku, no otras puses ([2]) (*PDCA*), kas parakstīts 2016. gada decembrī un ko provizoriski piemēro no 2017. gada 1. novembra,

— ņemot vērā Kubas konstitūcijas 4., 5. un 229. pantu un Kubas Krimināl kodeksu,

— ņemot vērā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēto pilsoniskās sabiedrības organizācijas definīciju,

— ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) rīkotājdirektora vietnieka Amerikas jautājumos dokumentu ARES (2021) 2474104,

— ņemot vērā 1966. gada 16. decembra Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un citus starptautiskos līgumus un instrumentus cilvēktiesību jomā,

— ņemot vērā ANO Konvenciju pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu, ko ANO Ģenerālā asambleja pieņēma 1984. gada 10. decembrī un kurai ir pievienojusies arī Kuba,

— ņemot vērā cilvēktiesību organizāciju, piemēram, *Human Rights Watch*, Cilvēktiesību fonda un *Prisoners Defenders*, ziņojumus, IV.B nodaļu par Kubu Amerikas Cilvēktiesību komisijas (*IACHR*) 2020., 2021. un 2022. gada ikgadējos ziņojumos, ANO īpašās referentes mūsdienīgu verdzības izpausmju, tās cēloņu un seku jautājumos un ANO īpašās referentes cilvēku tirdzniecības, jo īpaši sieviešu un bērnu tirdzniecības, jautājumos 2019. gada 6. novembra paziņojumu ANO augstajai cilvēktiesību komisārei par Kubas mediķu brigādēm, ANO īpašā referenta mūsdienīgu verdzības izpausmju, tās cēloņu un seku jautājumos 2023. gada 2. novembra paziņojumu ANO augstajam cilvēktiesību komisāram par Kubas mediķu brigādēm un ANO Cilvēktiesību padomes 2018. gada Vispārējā periodiskā pārskata par Kubu secinājumus par Kubas mediķu brigādēm,

— ņemot vērā ANO īpašā referenta reliģijas vai ticības brīvības jautājumos, ANO darba grupas patvaļīgas aizturēšanas jautājumos, ANO īpašā referenta jautājumos par uzskatu un vārda brīvības tiesību veicināšanu un aizsardzību, ANO īpašā referenta mierīgas pulcēšanās un biedrošanās tiesību jautājumos un ANO īpašā referenta minoritāšu jautājumos 2023. gada 16. novembra paziņojumu Kubai,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,

([1]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0280.
([2]) OV L 337 I, 13.12.2016., 3. lpp.

A. tā kā 2017. gada 5. jūlijā Parlaments deva piekrišanu *PDCA*, kurā iekļauti skaidri nosacījumi ar mērķi uzlabot cilvēktiesību un demokrātijas situāciju Kubā un apturēšanas klauzula, ko piemērot cilvēktiesību noteikumu pārkāpšanas gadījumā; tā kā pievienotajā rezolūcijā Kubas iestādes tika aicinātas atļaut Eiropas Parlamenta delegācijām ieceļot valstī un piekļūt saviem sarunu biedriem;

B. tā kā vairākos ES un Kubas *PDCA* pantos, proti, 1., 2. un 3. pantā, ir noteikti skaidri vienlīdzības, savstarpīguma, savstarpējas cieņas, kontaktu stiprināšanas, dialoga un sadarbības principi starp abu valstu pilsoņiem; tā kā Parlaments arī prasīja, lai EĀDD, piemērojot *PDCA* darītu visu iespējamo nolūkā cieši uzraudzīt cilvēktiesību un pamatbrīvību stāvokli Kubā; tā kā cilvēktiesību, pilsonisko, politisko, ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību ievērošana ir ES svarīgs jautājums;

C. tā kā politieslodzīto un pārliecības dēļ ieslodzīto personu skaits Kubā ir dramatiski palielinājies — 2024. gada 31. janvārī tās kopā bija 1 066 personas, no kurām 33 aizturēšanas brīdī bija nepilngadīgas, — un tā kā kopš 2018. gada šis skaitlis ir pieaudzis astoņkārtīgi, tostarp par 170 personām pēdējos 12 mēnešos, proti, vidēji vairāk nekā 14 politiski motivētas aizturēšanas gadījumi mēnesī; tā kā cilvēktiesību organizācijas ir dokumentējušas arī vairāk nekā 11 000 "pirmstiesas" notiesāšanas gadījumu, kuros vidējais piespriestais apcietinājuma laiks ir divi gadi un 10 mēneši un kuros noziegums nav ne izdarīts, ne arī mēģināts, — šo skaitli ANO Komitejas pret spīdzināšanu (*CAT*) runaspersona minēja savā noslēguma uzrunā par novērojumiem *CAT* periodiskā ziņojuma par Kubu 73. sesijā 2022. gada aprīlī; tā kā pēdējo desmitgadu laikā saskaņā ar Kubas Civilkodeksa 72. pantu "pirmstiesas" aizturēšana katru gadu ir piemērota vidēji 3 850 personām; tā kā Kubas jaunā Krimināl kodeksa 434. panta 1. punkta un 189. panta 3. punkta pamatā ir "pirmstiesas" pasākumi, kas ietverti Civilkodeksā;

D. tā kā ANO jau iepriekš ir paudusi Kubai savas bažas par reliģisko līderu aizturēšanu un ieslodzīšanu valstī; tā kā 2023. gada 16. novembrī piecas ANO īpašo procedūru pilnvarotās personas un referenti nosūtīja Kubai paziņojumu, kurā viņi aprakstīja un nosodīja Kubas piemēroto modeli, proti, evaņģēliskās baznīcas mācītāju un katoļu priesteru, musulmaņu imamu un *Yoruba*/*Santería* reliģisko līderu sistemātisku vajāšanu, ieslodzīšanu un spīdzināšanu;

E. tā kā Noziedzības un tieslietu politikas pētniecības institūts 2024. gada janvārī atjaunināja Pasaules cietumu ziņojumu (*World Prison Brief*), kurā ziņots par ieslodzīto skaita pieaugumu Kubā, ieslodzījumu skaita ziņā to ierindojot otrajā vietā pasaulē; tā kā Kubas valdība turpina izmantot patvaļīgu aizturēšanu, lai vajātu un iebiedētu kritiķus, neatkarīgos aktīvistus, politiskos oponentus un citus;

F. tā kā cilvēktiesību organizācijas turpina dokumentēt tiesību uz vārda brīvību, miermīlīgu pulcēšanos un biedrošanos apspiešanas gadījumus Kubā, kuros valsts iestādes ir apslāpējušas atšķirīgu viedokļu paušanu un vērsušās pret cilvēktiesību aizstāvjiem; tā kā 2023. gadā tika dokumentēti vairāk nekā 200 gadījumi, kad ierobežota interneta lietošana, tostarp notikusi hakeru ielaušanās žurnālistu kontos, lai viņus apklusinātu un ierobežotu vārda brīvību;

G. tā kā cilvēktiesību situācija Kubā rada nopietnas bažas, kas īpaši attiecas uz neaizsargātām iedzīvotāju grupām, piemēram, sievietēm, etniskajām minoritātēm un *LGBTIQ+* kopienu; tā kā nevalstiskās organizācijas un neatkarīgie novērošanas centri ziņo par femicīda gadījumu pieaugumu Kubā — 2023. gadā 89 gadījumi — un tā kā līdz šim ir saņemtas ziņas par astoņiem jauniem gadījumiem 2024. gadā; tā kā, neskatoties uz to, režīms vēl nav ieviesis sistēmu femicīda gadījumu reģistrēšanai Kubā, izmantojot jaunākos publiskos datus, kā arī nav pieņemts visaptverošs likums cīņai pret vardarbību dzimuma dēļ, kurā būtu garantēta pilsoniskās sabiedrības pārstāvju iesaistīšanās;

H. tā kā Parlaments ir vairākkārt atgādinājis EĀDD, ka neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības pārstāvju līdzdalība politiskajos dialogos un nolīguma sadarbības projektos ir svarīgs *PDCA* elements, kā minēts tā 36. pantā, un ka būtu nekavējoties jānovērš situācija, kura vērojama kopš nolīguma parakstīšanas, proti, ka neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības pārstāvji nevar izmantot sadarbībai paredzētos līdzekļus un/vai iesaistīties nolīguma īstenošanā, bet šāda līdzdalība un piekļuve sadarbības līdzekļiem tiek nodrošināta vienīgi valstij daļēji piederošiem vai valsts kontrolē esošiem uzņēmumiem;

I. tā kā 2024. gada 2. janvārī ANO publiskoja savu Kubas režīmam nosūtīto apsūdzības vēstuli, kurā to apsūdz piespiedu darba izmantošanā, kas ir viens no mūsdienu verdzības veidiem, kuru nosodījuši īpašie referenti cilvēku tirdzniecības un verdzības jautājumos; tā kā vairākas starptautiskās organizācijas ir nosodījušas to, ka Kubas civilpersonas, kas nodarbinātas ārvalstīs, tostarp ārsti, skolotāji, jūrnieki, inženieri, mākslinieki vai sportisti, ir pakļauti cilvēku tirdzniecībai, jo viņiem tiek piemēroti ļoti ierobežojoši likumi un noteikumi, kas skar ļoti skaidras pamatbrīvības, proti, Krimināl kodeksa 176. pants, Kubas Ārējās tirdzniecības ministrijas 2020. gada Rezolūcija Nr. 368, Migrācijas likuma un 2012. gada Dekrēta Nr. 306;

J. tā kā Kubai pakāpeniski uzspiestais režīms izslēdz jebkādas izredzes uz demokrātiskām pārmaiņām, jo Kubas konstitūcijas 5. pants nosaka, ka "Kubas unikālā Martī, Fidela Kastro un marksistiski ļeņiniskā komunistiskā partija" ir augstākais politiskais spēks un sabiedrības un valsts vadītāja, un tā kā 4. un 229. pants nosaka pašreizējo politisko sistēmu par neatgriezenisku;

K. tā kā Kubas iestādes sistemātiski atsaka oficiālajām Eiropas Parlamenta komitejām, delegācijām un politiskajām grupām, starptautiskajām cilvēktiesību organizācijām un citiem neatkarīgajiem cilvēktiesību situācijas novērotājiem, tostarp ANO īpašajiem referentiem, iespēju iebraukt Kubā vai apmeklēt cietumus, lai arī tie ir gadiem ilgi uzsvēruši vajadzību apmeklēt Kubu;

L. tā kā 2023. gada 23. novembrī Eiropas Parlamenta Priekšsēdētāju konference atļāva nosūtīt *ad hoc* delegāciju uz Kubu, pamatojoties uz Kubas vēstnieka 2023. gada 20. septembra Beļģijai un Eiropas Savienībai adresēto ielūguma vēstuli; tā kā 2023. gada 19. decembrī Kubas parlamenta priekšsēdētāja vietnieks informēja ES vēstnieku Kubā par atteikumu uzņemt Parlamenta delegāciju, kā pamatojumu minot, ka tā "nevēlas uzņemt Eiropas Parlamenta deputātus, kuri darbojas pret Kubas interesēm un ir viennozīmīgi Amerikas Savienoto Valstu sabiedrotie"; tā kā Kubas Republikas vēstnieks savā 2024. gada 25. janvāra vēstulē Eiropas Parlamenta priekšsēdētājai norādīja, ka Eiropas Parlamenta *ad hoc* delegācijas uz Kubu priekšsēdētājs un divi citi tās locekļi saistībā ar teroristiskām darbībām ir iekļauti attiecīgā valsts nozīmes personu un organizāciju ... sarakstā, jo uztur saikni ar pilsoņiem un organizācijām un atbalsta tos; tā kā 2023. gada novembrī Eiropas Parlamenta telpās tika uzņemta Kubas parlamenta delegācija;

M. tā kā Parlaments savu Saharova balvu par domas brīvību Kubas aktīvistiem ir piešķīris trīs reizes: *Oswaldo Payá* 2002. gadā, organizācijai "Sievietes baltā" 2005. gadā un *Guillermo Fariñas* 2010. gadā; tā kā Saharova balvas laureāti un viņu radinieki joprojām tiek regulāri vajāti un iebiedēti un viņiem tiek liegta iespēja izceļot no valsts un piedalīties starptautiskos pasākumos; tā kā 2023. gada jūnijā *IACHR* secināja, ka valsts aģenti ir tieši saistīti ar demokrātijas aktīvistu *Oswaldo Payá* un *Harold Cepero* 2012. gada autoavāriju, kurā aktīvisti gāja bojā; tā kā izmeklēšanai vajadzētu būt pilnībā pārredzamai, lai par *Oswaldo Payá* un *Harold Cepero* nogalināšanu atbildīgās personas varētu saukt pie atbildības;

N. tā kā *PDCA* nav izdevies sasniegt savu galveno mērķi — uzlabot pamatbrīvību ievērošanu Kubā,

1. pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz laiku, kas pagājis kopš *PDCA* stāšanās spēkā, demokrātijas un brīvību trūkums Kubā nav mazinājies un ka, gluži pretēji, cilvēktiesību situācija salā ir vēl vairāk pasliktinājusies un saasinājusies un *PDCA* pamatnoteikumi tiek nepārprotami un sistemātiski pārkāpti;

2. uzsver, ka visām pusēm ir pienākums pildīt *PDCA* saistošos noteikumus un ievērot cilvēktiesību universāluma principu;

3. visstingrākajā veidā nosoda sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumus un vardarbību, ko Kubas režīms vērš pret protestētājiem, politiskajiem disidentiem, reliģiskajiem līderiem, cilvēktiesību aktīvistiem, neatkarīgajiem māksliniekiem un citām personām; mudina Kubas iestādes nekavējoties izbeigt represīvo politiku; nosoda reliģiskās brīvības trūkumu Kubā;

4. pauž bažas par politieslodzīto skaita satraucošo pieaugumu — vairāk nekā astoņas reizes kopš 2018. gada —, kas padara Kubu par lielāko politisko aktīvistu un disidentu cietumu Latīņamerikā; aicina nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot personas, kas aizturētas tikai tādēļ, ka īstenojušas savas cilvēktiesības, tostarp tiesības uz vārda brīvību un miermīlīgu pulcēšanos; turklāt aicina noraidīt netaisnīgas krimināllapsūdzības un atbalsta atvieglotu trimdā dzīvojošo personu atgriešanos;

5. norāda, ka ir nepieņemami, ka Kubas iestāžu noraidošās attieksmes dēļ EĀDD un ES delegācija Havanā piekrita no politiskajiem dialogiem izslēgt ne vien Kubas demokrātisko opozīciju, bet arī Eiropas un Kubas neatkarīgās pilsoniskās sabiedrības organizācijas; atgādina par 2023. gada jūlija rezolūciju, kurā tas pauda dziļu nožēlu par to, ka Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos un Komisijas priekšsēdētāja vietnieks (AP/PV) izniekoja iespēju, kā ar Kubas pilsoniskās sabiedrības un politieslodzīto palīdzību atbalstīt demokrātiju un nepārprotami demonstrēt ES bažas par cilvēktiesību pārkāpumiem Kubā;

6. atkārtoti pauž stingru beznosacījumu atbalstu Kubas tautai, visiem cilvēktiesību aizstāvjiem Kubā un viņu cildenajai apņēmībai iestāties par brīvībām un visām tiesībām, kuras viņiem gadu desmitiem liedzis Kubas režīms;

7. pauž dziļas bažas par piespiedu darbu Kubā un nosoda Kubas valsts organizētu piespiedu darbu, kurā iesaistīti galvenokārt medicīnas brigāžu darbinieki, taču arī skolotāji, jūrnieki, inženieri, mākslinieki, sportisti un citi, un to, ka lielāko viņu algas daļu parasti konfiscē Kubas valdība; nosoda to, ka lielākā daļa starptautisko misiju "brīvprātīgo" — kā viņi paši to norādījuši — ir nosūtīti darbā pret savu gribu vai tika piespiesti atbilstoši ierobežojošo struktūru noteikumiem;

8. norāda, ka 2023. gada novembrī Eiropas Parlaments savās telpās laipni uzņēma Kubas parlamenta deputātus, tostarp Kubas parlamenta sekretāru *Homero Acosta*, un pret viņiem izturējās ar cieņu; apgalvo, ka aizliegums ieceļot Kubā, kas joprojām noteikts tikai vienai Eiropas iestādei, proti, Eiropas Parlamentam, ir nepieņemams un veido *PDCA* pārkāpumu; noraida Kubas lēmumu atteikt Parlamenta *ad hoc* delegācijas vizīti un mudina Kubas iestādes ievērot *PDCA* principus un ļaut Parlamenta pārstāvjiem apmeklēt valsti; prasa saskaņā ar *PDCA* vienlīdzības, savstarpīguma un savstarpējas cieņas principiem pieņemt līdzīgus pasākumus, proti, liegt piekļuvi Parlamenta telpām ikvienam Nacionālās tautas varas asamblejas vai Kubas režīma pārstāvim;

9. pieprasa Kubas iestādēm saskaņā ar *PDCA* nodrošināt Eiropas Parlamentam, ES un dalībvalstu delegācijai un neatkarīgām cilvēktiesību organizācijām piekļuvi, lai tie varētu uzraudzīt tiesas procesus un apmeklēt simtiem ieslodzīto aktīvistu un vienkāršo kubiešu, kuri tiek turēti apcietinājumā par to, ka izmanto savas tiesības uz vārda un pulcēšanās brīvību; aicina AP/PV, kad vien viņš sazinās ar Kubas iestādēm, norādīt uz to, ka Parlamentam ir atkārtoti liegta piekļuve, un mudināt tās nekavējoties atcelt šo lēmumu;

10. atkārtoti aicina Padomi piemērot ES globālā cilvēktiesību sankciju režīmu (ES Magņitska likums) un noteikt sankcijas pret personām, kas ir atbildīgas par pastāvīgajiem cilvēktiesību pārkāpumiem Kubā, — gan pret *Miguel Díaz-Canel* kā visaugstāko amatpersonu Kubas drošības spēku komandķēdē, gan citām augsta ranga amatpersonām Kubas valdībā, kā arī pret visiem tiem, kas atbildīgi par politieslodzīto apcietināšanu;

11. atkārtoti prasa ES piemērot *PDCA* 85. panta 3. punkta b) apakšpunktu, lai saistībā ar Kubas valdības izdarītajiem nolīguma pārkāpumiem, kas ir "īpašas steidzamības gadījums", pieprasītu nekavējoties sasaukt apvienotās komitejas sanāksmi, uzsver, ka šie pārkāpumi ietver pastāvīgus un būtiskus demokrātijas principu pārkāpumus, kā arī Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā un *PDCA* 1. panta 5. punktā norādīto cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību neievērošanu, un uzsver, ka nolīguma darbība būtu jāaptur, jo Kubas režīms, neraugoties uz atkārtotiem Parlamenta aicinājumiem, minētos pārkāpumus nav novērsis;

12. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Kubas valdībai un Kubas Nacionālās tautas varas asamblejai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Komisijai, ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO augstajai komisārei cilvēktiesību jautājumos, kā arī Latīņamerikas un Karību jūras reģiona kopienas valstu valdībām.